

Opbloeien door muziek in een krottenwijk

David zag ik voor de allereerste keer in het centrum van de Nicaraguaanse stad León, waar hij bedelde om geld. David Jose Ramirez heet dit jongentje van tien, dat samen met zijn familie in een van de vele krottenwijken van deze stad woont. Een wijk bestaande uit stof, huizen van karton, plastic en golfplaat. David heeft elf broers en zussen, waarvan een aantal door zijn moeder zijn 'weggegeven'. Zijn vader is onzichtbaar en blijkt zich vooral om de drank te bekommeren. Net als zovele ouders voor wie de uitzichtloosheid van hun bestaan inmiddels te veel is geworden.

Tijdens mijn vrijwilligerswerk van vijf maanden heb ik muziekactiviteiten opgezet voor straatkinderen in León. Tijdens deze activiteiten heb ik David beter leren kennen. Wat mij het meeste opviel aan dit jongetje was dat hij geen enkele interesse leek te hebben voor zijn omgeving, maar wel altijd naar de muziekactiviteit kwam. Ik heb hem in een paar maanden tijd zien veranderen van een jongen die mij met een matte blik aankeek tot een jongen die me tegemoet kwam rennen met rode wangen en glinsterende ogen van de opwinding. Wat deed David veranderen? Was het de aandacht, het kunnen uiten van zijn emoties, het samen met mij en zijn vriendjes creëren van een lied of juist vooral het trots kunnen zijn op zichzelf? Allemaal elementen binnen de muziekactiviteit met een verstrekkende betekenis:

De kinderen verzamelen

"Het is woensdagmiddag 12.00. Ik loop in de buitenwijk Adiact naar de plaatselijke school, een klein gebouwtje omringd met hoge muren en prikkeldraad. Als ik arriveer, is de school net uit. Na schooltijd mogen wij een van de klaslokalen gebruiken voor onze muziekactiviteit, maar uit puur ongeduld zijn de meeste kinderen al de stoffige wijk ingerend. De achtjarige Wilber, keurig met een scheiding in zijn haar, komt op me afgerend. Met een hoog opgewonden stemmetje roept hij dat hij de anderen gaat zoeken. David staat al bij het hek van de school op me te wachten. Even later is het gelukt om de zeven kinderen in de leeftijd van acht tot twaalf, te verzamelen en dan kunnen we beginnen.

Opwarmen in the jungle

Ondanks dat het 35 graden is, starten we met een 'warming up',. Om geconcentreerd mee te kunnen doen, is het nodig dat de kinderen eerst hun energie eruit bewegen. Zij kiezen voor de reaggaton-cd. Een kleine tegenvaller: geen electriciteit vandaag in de wijk! De kinderen kijken wat ontdaan, maar snel gaan we met de gitaar en veel beweging het lied 'en el bosque' zingen. Deze vertaling van 'In the jungle' is de favoriet van de kinderen. Zodra ze het ritme al lopend meestampen in het lokaal, zijn ze de reggeaton al gauw vergeten. Veel actie en dynamiek houden de kinderen in opperste concentratie: ze moeten immers meteen reageren als ik onverwachts 'heel snel!' of 'stoppen!' roep. Daarna mag elk kind om de beurt deze 'leiding' op zich nemen.

Concentreren is soms best lastig

De kinderen laten zich snel afleiden. Dit blijkt maar weer als ze zien dat een grote groep nieuwsgierige aagjes zich voor de open ramen van het lokaal heeft verzameld om naar binnen te gluren. Ook bij David is de concentratie meteen weg. Opeens komt de blik van spanning en onveiligheid weer terug in zijn ogen. Sowieso ziet hij er vandaag uit alsof hij niet heeft geslapen vannacht. Dat is geen uitzondering, want ook vannacht kwam ik hem om 12 uur nog tegen in het centrum van León. Met grote wallen onder zijn ogen kijkt hij meewarig het lokaal in. Met hulp van Sayda, de Nicaraguaanse promotor van deze wijk, die mij helpt met de activiteit, lukt het ons de gluurdertjes weg te sturen. Met veel inspanning krijg ik de aandacht terug van mijn groepje. Ik laat de groep met zijn allen het ritme van 'We Will Rock You' klappen, waarbij ik hen aanmoedig om mee te zingen. "Het is een rocklied, dus het moet krachtig klinken! Laat maar zien wie je bent!", leer ik ze. Uiteindelijk schreeuwen ze het lied tot ze rood aanlopen en zie ik ook weer een glinstering in de ogen van David.

Vol overgave zingen wat je op je hart hebt

Twee maanden lang werk ik met deze kinderen aan het schrijven van een eigen tekst op dit nummer met het doel dat deze kinderen zich meer laten zien en durven te uiten. Gedurende mijn verblijf zie ik ook David samen met dit nummer een heel proces doormaken. Ik vraag hem deze woensdagmiddag wat hij in het lied wil vertellen. "Wat vind je leuk hier in Adiact? Wat niet? En vooral wat zijn je dromen?" Hij kijkt me met een strakke blik aan en zegt me dat hij niets te vertellen heeft. Dat hij alles leuk vindt. Een andere jongen uit de groep vertelt wel wat hem dwars zit. Hij houdt niet van de gevechten in de wijk, de dronkelappen en van de dieven die uit honger de kippen van zijn ouders stelen. Opeens zie ik bij David dat hij zich hier volledig in kan vinden wat hij laat zien door vol overgave de tekst van zijn groepsgeenoot mee te zingen. Het wordt mij duidelijk dat hij zijn emoties hierin kwijt kan door ze gewoonweg te zingen.

Niet meer te stoppen

Na vijf maanden sluiten we het muziekproject af met een eindpresentatie waar alle kinderen met verve hun steentje bijdragen. Ik haal opgelucht adem als ik zie dat de zaal vol zit met ouders, broertjes en zusjes. De eerst zo gesloten David zingt net als drie andere kinderen een solo tijdens hun lied over hun eigen wijk Adiact. Maar bij het einde van het lied aangekomen, is David niet te stoppen. Vastberaden duwt hij de twee andere solisten onverwachts opzij, om met een trots gezicht het lied opnieuw in te zetten! Op dat moment realiseer ik me dat het project is geslaagd.

Josephine te Pas

Josephine te Pas werkt als ortho-agogisch muziekbegeleider en muziekconsulent voor De Hartekamp Groep, een stichting voor mensen met een verstandelijke beperking. Dankzij haar onbetaald verlof heeft zij deze ervaring kunnen opdoen.

Mpowering People

Tijdens mijn verblijf werkte ik samen met het Nicaraguaanse team van stichting Mpowering People. Deze organisatie geeft straatkinderen in Nicaragua toegang tot onderwijs. Daarom betalen zij schoolgeld en materiaal voor kinderen, waarvan de families het niet kunnen opbrengen. Ook leren zij ouders lezen en schrijven, geven ze bijles en helpen kinderen en ouders een beroepscurso te volgen. Het lokale team bestaande uit 'promotoren' helpt de kinderen om ook daadwerkelijk hun opleiding af te maken. Zij bezoeken de kinderen wekelijks, praten met leraren en ouders en lossen waar nodig problemen op, want het leven in een krottenwijk is niet zo makkelijk. Dit jaar profiteren al 137 kinderen van het educatieve programma. Mpowering People organiseert naast onderwijs ook voorlichting en workshops over opvoeding, sport, spel en theater. Zo helpen zij de ouders en kinderen te ontsnappen uit een hopeloze spiraal van armoede en analfabetisme en werken zij in Léon samen aan een duurzame toekomst.

Elk half jaar wordt het team door een nieuwe vrijwilliger ondersteund, die uit zijn eigen vakgebied kennis overdraagt. De stichting zoekt ook vrijwilligers die zich in Nederland kunnen inzetten voor de organisatie en sponsoren, waardoor de kinderen naar school kunnen blijven gaan. Heb jij interesse? Kijk dan op de website www.mpoweringpeople.org.